

Han fant Norges rikeste uranfelt.

Av Eivind Fossheim, Aftenposten 10/12-81.

— Jo, det var vel jeg som først oppdaget uranforekomstene i Orfjellet, innrømmer Henry Lund, der han sitter hjemme i den vinterkleddre grenden i Salangen og drømmer seg ut igjen til de syv hav hvor han har seilt så mye i sin tid. Kanskje blir det en tripp over til «Junaiten» utpå vinteren engang, legger han til. Uraneventyret er han forlengst ferdig med.

Det var en ren tilfeldighet at jeg begynte å lete etter uran her i bygda, forteller han. På gjennomreise i Oslo en sommer for tyve år siden kom jeg over en avisannonse om en geigerteller som jeg kjøpte for tre hundre kroner. Interessert som jeg alltid har vært i geologi, måtte det være en fin hobby for meg å snuse etter mineralskatter i fjellet hjemme.

Heldigvis var det ingen som la merke til meg der jeg ruslet omkring i hjemtraktene med hodetelefon og metall søkeren i hendene. Ellers hadde vel naboene trodd jeg var spike gal. Men jeg kunne ikke dy meg å fortelle om mine oppdagelser oppe i Orfjellet noen dager senere. Geigertelleren reagerte så det spraket i ørene. De fleste hadde ingen tro på at her fantes verdier i våre fjell. De stilte seg skeptisk til metall-detektoren og hele greia. De mente vel jeg fantaserte og drømte meg vekk

Men jeg skrev et brev til bergmesteren i Nordland og sikret meg rettighetene til uranfjellet. Mottok høytidelige papirer og betalte den årlige avgiften på 30 kroner for å holde dem vedlike. Prøver ble sendt til Norges Geologiske undersøkelser og fagfolk kom og studerte feltet uten at det ble gjort noe mer. Det eneste jeg fikk vite var at feltet var bedre enn de hadde regnet med. Dermed mistet jeg interessen og la geigertelleren i skuffen. Ga blaffen i å holde rettighetene vedlike. For ti år siden kom geologene tilbake og foretok nye målinger, men først i 1977 ble det fart i

sakene. Siden har de satset halvannen million kroner i grundigere undersøkelser. Det sier seg derfor selv at menigmann lite kan gjøre utover det å oppspore skatter i fjellet. Her er snakk om altfor store investeringer til å kunne jobbe videre med sine oppdagelser, sier Henry Lund.

— Men om feltet nå viser seg å være drivverdige, så har altså ikke Henry Lund krav på finnerlønn engang?

— Nei, sier geologen Ingvar Lindahl, det er Staten som idag har rettighetene, og vi har her i landet ingen premiering for mineral- og malminn, slik det er i Sverige og Finland. Der premieres slike viktige funn med opptil 10 000 kroner. Lignende premieordninger har vært diskutert også her i landet, uten at det er blitt noe av. Norges geologiske undersøkelser mottar årlig opptil 100 prøver fra hele landet, men det eneste vi kan gjøre er å gi informasjon, kanskje avlegge besøk og gi gode råd om hvordan finnere skal innrette seg for å sikre seg rettigheter og hvilke kontakter som kan ha eventuell interesse av å undersøke feltene nærmere og utvinne forekomstene.

Om Henry Lund ikke har noe juridisk krav på finnerlønn, så bør han vel få en premie for sine oppdagelser i Orfjellet dersom det blir urandrift her. Det var jo han som først fant feltet og som faktisk hadde rettighetene her i de første årene, sier Lindahl.

